

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ

ҚАДИМИЙ АХСИЕНТ

ЯНА ДУНЁГА ЮЗ ТУТМОҚДА

Яқинда Жаҳон ҳунармандлар кенгаси президенти Саад ал-Қаддумий, Узбекистоннинг Ҳиндистондаги туризм элчиси, машҳур дизайнер Риту Бери билан ўзаро ҳамкорликда амалга ошириладиган лойиҳалар бўйича мулоқотда бўлдик.

Шунингдек, Қувайт, Иордания, Қозоғистон, Испания ҳамда бир қатор хорижий давлатлар вакиллари билан ҳам ҳамкорлик йўлга кўйилди.

Маълумки, Ахсиентда амфитеатр битиб, янги лойиҳа бўйича сайдёхлий маркази қурилиш ишлари якунланган, “Шарқ тароналари” ҳалқаро санъат фестивали ўтказилиди. Бу бўйича Президентимиз алоҳида қўрсатма берганлар. Ҳозирда Ахсиентнинг ҳаққоний тарихини ўрганиш, мазкур ҳудудни туризм маконига айлантириш юзасидан кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Қадимиий Ахсиент шаҳрида антк даврдан бошлаб ҳунармандчиликнинг кулолчилик, шишаозлилар ва курол-яроғ ишлаб чиқаришга ихтиослашган темирчилик соҳалари тараққий этган. Ахсиент темирни ҳунармандлари томонидан тайёрланган қиличлар ўрта аср Фарғоби Европа адабиётларида “Дамаш қиличлари” номи билан тилга олинган. Тошга урса, уни кесадиган, эгилса ҳам синмайдиган гайритабии кучга эга бўлган қиличлар ҳақида ҳар хил ривоятлар тўқилган. Аслида ушбу қиличлар тарихи Фарғонанинг бош пойтахти Ахсиент (Фарғона) тарихи билан бевосита боғлиқ. Ёзма манбаларга мурожаат қўлсан, уларда Уструшонадан қазиб олинган темирдан фарғоналик

ҳунармандлар инсон ақли бовар қилмайдиган буюмлар тайёрлашган ва Фарғонадан Буюк Ипак Йўли орқали куроллар ҳам экспорт қилинган, деган умумий гаплар мавжуд. Ахсиент ёдгорлигидаги олиб борилган археологик қазишмалар ушбу муаммога аниқлик киритибигина қолмай, балки Фарғонанинг бош пойтахти ҳақида ҳам буюк кашшёфтларга олиб келди. Шунинг учун Фарғона қиличлари тарихига изоҳ беришдан аввал, ушбу қуроллар тайёрланган шаҳар ҳақида маълумот беришни позим топдик. Милоддан аввали II-асрларга оид Хитой ёзма манбалари ва милодий VIII-IX асрларига доир араб манбаларида Фарғона сўзи водийнинг номидан ташҳари, унинг бош пойтахти ҳам тегишили эканлигини кўриш

мумкин. Масалан, хитой тилида Фарғона шаҳри номи “Юань”, водий номи “Дай Юань”, деб таржима қилинган, яъни Хитой тарихчиси водийни шаҳардан фарқлаш учун, уни “Катта Фарғона”, деб ёзган. Бизга маълумки, Фарғона сўзи атрофи девор билан ўралган жой ёки атрофи ўралган воҳа, деган маънони билдиради. Бу ерда Хитой тарихчиси шаҳар номига битта иероглиф (Юань), водий номига иккита иероглиф (Дай

Юань) ишлатган. Кейинги йилларда олиб борилган археологик тадқиқотлар, Фарғона водийси ёки Хитой манбаларида тилга олинган Фарғона шаҳри ҳозирги Ахсиент ёдгорлиги ўринда бўлган, деган илмий хуласага олиб келди. Маълум бўлишича, милоддан аввали II асрнинг охиirlарида хитой-ликларнинг Фарғонага қўлган ҳарбий юришлари вақтида Ахсиент ўринидаги шаҳар ўзининг арки, шаҳристони ва работига эга бўлиб, 50 гектардан зиёд майдонни эгаллаган. Шаҳар мустаҳкам мудофава деворлар билан ўраб олинган. Археологик тадқиқотларга қараганда, X-XII асрнинг бошларида Ахсиент металлург-темирчи усталари тоза пўлат ишлаб чиқариш технологияси сирлашни билишган. Тоза пўлат олиш учун биринчи навбатда, бойитилган темир

хомашёси зарур бўлган. Буни Ахсиент усталари Фобасой-Поп ва Уструшонадаги Марсманда тоғ-кон саноати металлургларидан олишган. Бойитилган темир маҳсулоти Ахсиент металлург-темирчи усталари кўлига тушач, ундан улар биринчи навбатда маҳсус технология ёрдамида пўлат олишган. Сўнг машҳур Фарғона қиличларини ясашган. Пўлатдан курол тайёрлаш устадан катта маҳорат талаб қилган. Қиличлар ишлов бериси жараёнда, унинг юзида ҳар хил нақшлар пайдо бўлган. Бунга ўхшаш қиличлар ўта кескир бўлиши билан бирга, мўжизавий санъат асари ҳам ҳисобланниб, дунё бозорида юқори баҳоланган.

Анвар ИКРАМОВ,
Ахсиент археология мероси
объектини муҳофаза қилиш ва
тадқиқ этиши дирекцияси директори.

ХИТОЙЛИКЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА САМАРАЛИ ЛОЙИҲАЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ

(Боши 1-саҳифада)

Учрашувда Қашқадарё вилояти билан Аньхой провинцияси ўртасида аҳдлашув меморандуми ҳамда воҳадаги олий таълим мусассалари ва Аньцин университети ўртасида ҳамкорлик келишувлари имзоланди.

– Биз яқинда делегация билан Хитой давлатида сафарда бўлдик, – дейди тадбиркор Зайниддин Саломов. – Шу ерда Хитойнинг “Камск” компанияси билан кўш панелларини етказиб бериши бўйича шартнома имзоладик. 5,2 МВт кўш панелларини етказиб берилди. Ҳозир 4 МВт дан ортигини мактаблар, шифохоналарга ўрнатиб бўлдик. 1 МВт дан ортигини Қарши шаҳри ва вилоятимизнинг бошқа туманиларидаги аҳоли хонадонларига ўрнатдик. Ҳозир яхши ишлаб турди. Бундан ташҳари, Қарши шаҳрида кичик саноат зонамиз бор. Пнноплестрон сендвич панели, базалыт қопламали сендвич панелини ишлаб чиқармиз. Бунинг учун керак бўладиган пеноополис маҳсулотини бошқа вилоятлардан олиб келимиз. Энди бу маҳсулотни Қарши шаҳрининг ўзида ишлаб чиқармочимиз. Бу тўғрида Хитойнинг “Камск” компанияси билан шартнома қилинди.

“Бир макон, бир йўл” ташаббуси доирасида ўтказилган бизнес форумда вилоятнинг инвестициявий салоҳияти, мавжуд ресурслари, кулаҳ тадбиркорлик мухити бўйича тақдимотлар ва истиқболли лойиҳалар намойиш этилди. Форум доирасида умумий қўймати 517 миллион долларлик 24 та, шундан 451 миллион долларлик 20 та сармоявий ва 66 миллион долларлик 4 та экспорт келишувларирига ёришилди.

Жумладан, Чироқчи туманида шиша ишлаб чиқариш, Қарши туманида органик ўйтлар, кўш батареялари ҳамда бутгловчи қисмларни, Китоб туманида эса электромобиллар учун зарядлаш ускуналарини ишлаб чиқариш ва бошқа бир қатор ўйналишларда лойиҳаларни амалга ошириш бўйича музокаралар олиб борилди.

– Ушбу форумда шиша ишлаб чиқариш, Қарши туманинига ўтказилган очик мулодатда Қўқадала, Чироқчи, Китоб ва Шахрисабз туманинг ўшиш нутгалиари, саноат, қишлоқ ҳўжалиги, туризм соҳасидаги имкониятлари хусусида батафсил маълумотлар берилди. Албатта, 3 кунлик ташриф хар икки томон учун саноати бўлди. Истиқболли лойиҳаларнинг амалга оширилиши янги иш ўринлари яратиш, ҳамкорлик алоқаларининг мустаҳкамланиши учун замин яратади.

Ўлмас БАРОТОВ,
ЎзА мухбири.

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ

СЕН ЁЛҒИЗ ЭМАССАН

Термиз шаҳрининг Гулистон маҳалласи яшовчи Муҳаббат Холиқова қизлари билан келишиб, ўзи ишлаб ўткан 12-Мехрибонлик уйидан олти нафар, ўғил-қизнинг баҳтили-саодатли ҳаётини таъминлайман, деб бағрига олди.

– Ўзим бошлангич синф ўқитувчимизман. Ўзоқ йиллар шахримиздаги 13-умумтавлим мактабида, 12-Мехрибонлик уйидан ишлаб келдим. Түрмуш ўтргоми 20 йил аввали оламдан ўтган. 3 нафар қизимни ёлғиз ўзим вояга етказдим. Уларни олий маълумоти килиб, бир нафарни узатганиман, 2 нафар неварам бор. Қизларим бизнинг ҳам акамиз ё укамиз бўйсайди, деб ўксинишарди. Уларнинг нопалари Яратнинг ўтимиздан ўтимда баргузарлаева, опийгоҳнинг 1-курсида сабоқ олаётгандиглиги боис, раҳбариятни уни ўтоқхона билан таъминлади. Барча керакли хужжатларни топшириб келаяпман. Тарбиялаётган ўтим Сардор Омонов 11-синф 1-курсида сабоқ олаётгандиглиги боис, раҳбариятни уни ўтоқхона билан таъминлади. Барча керакли хужжатларни топшириб келаяпман. Тарбиялаётган ўтим Сардор Омонов 11-синф ўқувчиси. Орзузи сиёсатшунос ёски хуқуқшунос бўлиши. “Сурхон” спорт мажмуасининг “Қўл тўли” тугарганини фаол иштирковичи. Қизларим Мадина Салимова ва Севинч Чориевалар ҳам 11-синф ўқувчилари. Улар Термиз шаҳар ҳалқ таълими бўлими тасаруфидаги 17-умумтавлим мактабида малакаларни ўқитувчилардан сабоқ олишимоқда. Бўй вақтларини ўзлари қизиқан фан ва тўғракларда мазмунни ўтказиб, муайян соҳа бўйича иқтидорларини шакллантириб беришмоқда.

Спорт машғулотларида бошқонларим саломатлигини мустаҳкамлаш билан бирга шаҳарда вилоят миқёсидаги мусобақаларда совриндор

“Ахсиент жаҳон тарихида нафақат Шарқнинг иқтисодий-сиёсий маркази, балки илм-фан, шаҳарсозлик, ҳунармандчилик юксак ҷўқига чиққан тамаддуғу ўчиги сифатида муҳим аҳамиятга эга. Бу маскандаги давлат раҳбари ташаббуси билан амалга оширилаётган улкан лойиҳадан ҳабаримиз бор. Унинг ижроси ўтароқ қадим шаҳар дунё сайёхлик марказига айланади”

Саад ал-Қаддумий,
Жаҳон ҳунармандлар кенгаси президенти.

II ХАЛҚАРО АСАЛ ФЕСТИВАЛИ

Жорий йилнинг 27-29 октябрь кунлари Наманган шаҳрида II Халқаро асал фестивали бўлиб ўтади. Асаларичилик соҳасида фаолият олиб бораётган барча тадбиркорларни, юртдошларимизни ушбу ўзига хос анжуманга таклиф этамиз. Ташикий қўмита.

СОЛИҚКА ОИД ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР УЧУН МОЛИЯВИЙ САНКЦИЯЛАР ҚАНДАЙ ТАРТИБДА ҚЎЛЛАНИЛАДИ?

Жорий йилнинг биринчи октябридан тадбиркорларга миқдори 10 миллион сўмдан юқори бўлган солиқка оид ҳуқуқбузарликлар учун, агар тадбиркорлик субъекти ҳуқуқбузарликни инкор этса, молиявий санкцияларни фақатгина суд тартибида қўллаш амалиёти йўлга қўйилди.

2024 йил 1 январдан кўйидаги тартиблар жорий этилади:

– қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етишитиривчиларга хосилни суғурталашда суғурта мукофотининг 50 фоизи миқдорида субсидия бериш;

– “Изланиши ва ривожланыш” марказлари учун улар ташкил этилган кундан 3 йил мuddатda мол-мумк солиги ва ер солиги бўйича хисобланган сумманинг 1 фоизини тўлаш, уларнинг ходимлари учун ижтимоий солиқ ставкасини 1 фоиз миқдорида хисоблаш; – давлат улуши 50 фоиздан юқори бўлган ташкиллар томонидан ҳар йили амалга ошириладиган инвестиция лойиҳалари қўйматининг камидаги 5 фоизини облигациялар чиқарлиси орқали молиялаштирилши.

2024 йил 1 январдан жисмоний ва юридик шаҳсларга ҚҚСни тўлиқ қайтариш тизими кўйидагилар хисобидан кенгайтирилади:

– хорижий сайдёхларга – ўзбекистон халқаро аэропортларида ўзбекистонда сотиб олинган “Tax free” тизими бўйича расмийлаштирилган маҳсулотлар учун;

– тур-операторларга – хорижий контрагентлар билан

Д.ХОЛИЁРОВА,

Бойсун тумани

ФХДЕ бўлими

1-тоифали инспектори.

Самарқанд вилояти Ургут туманидаги “Ургутлик чорвадор Азимшер” фермер ҳўжалигига 7 нафар йигит-қиз меҳнат қиласиди. Фермер ҳўжалигига раҳбари Азимжон Ғоффоровнинг таъкидлашича, жорий йилда деҳқончиллик ва чорвачилик йўналишида 156 миллион сўм даромад қилиш кўзланяпти.

Рустам ДАВЛАТОВ,
“Qishloq hayoti”
мухбири.

Бугунги кунда пиёз дунё бўйича 4,5 миллион гектар майдонга экилиб, 92,1 миллион тонна маҳсулот етиширилмоқда

■ Мутахассис тавсиялари

Маълумот ўрнида айтиб ўтиш керакки, 2023 йилда республикамизда худудий ҳокимликларнинг тақлифларига асосан барча тоифа хўжаликлари томонидан 2024 йил ҳосили учун жами 529 минг гектар августан пішіз, саримсоқиёнд ҳамда "тўқсонбости" усулида сабзавот экинлари экиш белгиланган.

Пиёз парҳезбон ва доривор хусусиятга эга бўлгани учун инсоннинг ҳаётида алоҳида ўрин тулади. Унинг хиди иштаҳани очади, мазаси турли хил таомларга хушбуйлик беради, ўзи эса овқат ҳазмими яхшилайди. Хом, пиширилган, қайнатилган, курутитган ва тузланган холларда истемол қилинади. Пиёзбоши ва яшил барглари йил давомида истемол қилинадиган сабзавот бўлиб, таркибида жуда кўп азоти моддалар, шакар, эфир мойлари, витаминлар, ферментлар, кальций ва фосфор тузларини сақлайди. Эфир мойлари ўзига хос ҳид ва ўтири маза бериб туради. Халк табобатига пиёз юралади, бўйрак ва замбургули касалликларни даволашда, абцесс, фурнукл ва дерматитларни, гипертония ва атеросклерозни даволашда ва уларнинг профилактикасида ишлатилиди. Пиёз таркибидаги PP витамини қон томирларини мустаҳкамайди, упарни эластик ва ҳаракатчан қиласди. Оддий бошпиёз таркибидаги эфир мойларининг миддорига қараб 3 гурӯҳга, яъни аччики, яримаччик ва чуҷук пиёзларга булинади.

Пиёз совуқка чиддами ўсимлик бўлиб, урги 3-5 дараја ҳароратда нишшай бошлайди, пиёзбоши эса ўсади. Ўсимликнинг ўсиши ва ривожланиши учун куляй ҳарорат 18-28 дараја ҳисобланади. Униб ҷиқан ўсимликлари -2-3 дарајагача соvuққа чиддайди, пишган пиёзбошлири эса -10-12 дарајагача қисқа муддатли совуққа ҳам чиддайди. Музлаган ва аста-секин муздан тушган пиёзлар ҳаётчанлигини йўқотмайди. Пиёзнинг bargи 6-7 дарајагача совуққа чиддайди.

Ўсимлик ҳаётининг турли даврларига ёруғлик интенсивлиги талаби бир хилда бўлмайди. Улар ўшиш даврларига бошларди, барглари ўшиб чиқанди унчалик катта бўлмайди, лекин пиёзбошлар шакланаётган вақтда бирдан канталашади. Шунинг учун барра пиёз ўстираётганда ўсимликни бирор соялатиш жуда мухим. Ўсимлик йирик бошпиёз учун ўстирилганда соялатиш пиёзбошлар шакланишини кечикириди ва ҳосилни камайтиради.

Пиёзбошнинг шаклланиши ва етилиши озиқ моддаларга ва ўсимликнинг сув билан таъминланганлигига боғлиқ. Ургу қаҷана қалин экилса, ўсимлик озиқ моддалар ва сув билан қанчалик кам таъминланса, пиёзбош шунчалик тез шаклнанади ва майда бўлади. Агар ҳар гектар ерда 200-400 минг ўсимлик ўстирилаша ва озиқланшишароити яхши бўлса, йирик, озиқ-овқат учун ишлатишга яроқли пиёзбош етилади. Сув бериш меъёри аввалига гектарига 450-500 м³/га, пиёзбошлар шаклланиши даврида эса 550-600 м³/га бўлиши тавсия етилади.

Пиёздан ююри ҳосил олиш учун ер ҳолатига боғлиқ равишда гектарига 150-200 кг. азот, 150-160 кг. фосфор ва 75-80 кг. калий солинади. Шудгорлашда тупроқка йиллик режедаги фосфорнинг 75, калийнинг ҳамма миқдори, экиш олдидаги бороналашда фосфорнинг қолган 25 фози кисми, азот эса иккига тенг бўлениб, яганалашдан сўнг майсаларнинг 1-2 чиңбарглиди ҳамда пиёзбошлар шаклана бошлаганда берилади.

Механик таркиби енгил кумок бўлган, оч тусли бўз тупроқлар пиёз учун яхши ҳисобланади. Шўланганда ва ботқоз тупроқлар эса яроксиз. Қатор оралари ишланадиган, далани бегона ўтлардан тозалайдиган карам, картопка, помидор ва бодринг яхши ўтмишдошdir. Пиёз илдиз мевали сабзавотлардан сўнг ўзиш тавсия этилади. Бунга сабаб пиёз экининг зараркундан ва касалликларнинг олдини олади.

Ўзбекистон иклими шароитида пиёз асосан, эрта баҳорда – февралнинг охири, март ойининг бошида, кеч кузда – ноъбрнинг охири, декабр йоларининг бошида, ёз-кузги муддатларда – августан, сентябр ойларида экилади. Пиёз ургуни кишига тайёрлашда касалликларга қарши дорилаш яхши натижা бериши кузатилган. Умумат айтганда, пиёзнинг тезлик билан униб чиқиши, хосилорига ююри бўлиши, касалликларга камроқ чалинини максадидаги ургулар экишдан аввал сараланади ва калиброка килинади, ҳўлланади, чинкитирилди, дезинфекция қилинади, микроэлементлар билан ишлов берилади ҳамда маҳсус дражелар кўрнишига келтириш яхши самара беради. Ургуларни экишдан 25-30 кун оддин 2,5 % Максим-0,4 млн/кг, 31,2 % Селес Топ4-0,6 млн/кг. Миқдорида дорилаб, экиш кишига, узик муддатда тайёрланниб, етаглар олиниб, сугорилади, сўнг пиёз кучати тўрт каторни лентасимон усулда (40+10+10+10)/4x7,5 см схемада) экилади. Шу схемада экилса, гектарига 800 минг туп кучат жойлаширилди. Кучат экилганидан сўнг 2-3 кун мобайнида сугорилиши керак. Пиёз ўшиш даврида катор ораси 2-3 марта культивация килиниб, 6-7 марта сугорилади. Озиқлантириш ва бошқа технологик жараёнлар ургидан экиб этиширилдаган пиёзнига ўхшашdir. Ҳосили сенятар ойининг охри, октябр ойининг бошларда етилади ва гектаридан ўртача 60-65 тонна маҳсулот беради. Бу суннинг аҳамияти жиҳати, ургу сарфи 3-4 баробарга иктисол қилинади, ўсиш даврида бегона ўтлардан тозалаш ва ягна қилишига бўладиган ҳаражатлар 80-90 фозига кискаради, бир ердан бир мавсумда олинидаган ялпи маҳсулот икки баробарга кўпаяди, сув сарф 2-2,5 бараварга камайди.

Узбекистон иклими шароитида пиёз асосан, эрта баҳорда – февралнинг охири, март ойининг бошида, кеч кузда – ноъбрнинг охири, декабр йоларининг бошида, ёз-кузги муддатларда – августан, сентябр ойларида экилади. Бир йиллик икки паллали бегона ўтларга қарши (Оксифлуорен)-24%, Гоал 2 эм.к., 24% Оксигард эм.к., 0,5-1,0 л/га. Қўлланадиган Қўллаш муддати бир йиллик бегона ўтлар 2-4 барг даврида пуркалади. Бир йиллик бошқоли ва икки паллали бегона ўтларга (Пендиметалин) 33% Стомп эм.к., 33% Фист эм.к.

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ

БИРДАМЛИК – МУВАФФАҚИYАТЛАР ГАРОВИ

Жизмонсой маҳалласи Каттақўрғон туманининг олис ва чекка ҳудудларидан биррида жойлашган бўлиб, ўзига хос тарихга эга. Маҳаллада бугунги кунда 3500 дан ортиқ аҳоли истиқомат қиласди. Тўй-маъракаларда, жамоатчилик ишларida, ҳашарларда аҳоли ҳамиша ҳамжиҳат ва бир-бира га елкадош.

Шундан бўлса керак, одамларнинг ўзаро меҳр-оқибатлари бошқача. Маҳаллада бугунги кунда тўртta умумтадим мактаби ва тўртta хусусий болалар бочгаси мавжуд бўлиб, улар фарзандлар тарбияси йўлида фаолият юритмоқда. Маҳалла марказида Оилаславий шифокорлик пункти жойлашган бўлиб, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ва аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиш учун барча шароитлар муҳайё. Ушбу саломатлик масканинг хизматидан аҳоли ҳамиша мамнун. Маҳаллада зиёлilar авлоди-нинг шаклланишида, олий таълимiga кирувчи ўшлар сонининг йил сайин кўпайиб боришида тажрибали ва билимдон ўқитувчи-устозларимизнинг хизматлари бекиёс. Буни яқиндагина хукуматимизнинг кўкрак нишонларига

ПИЁЗ ЕТИШТИРИШДА

НИМАЛАРГА ЭЪТИBOR ҚАРАТИШ ЗАРУР?

Бугунги кунда пиёз дунё бўйича 4,5 миллион гектар майдонга экилиб, 92,1 миллион тонна маҳсулот етиширилмоқда. Ўртача ҳосилорлик 19,31 т/га.ни ташкил этади. Ўзбекистонда эса ўртача ҳосилорлик гектаридан 24-25 тоннани ташкил этмоқда. Пиёз кўплаб давлатлар сабзавотчилигида асосий экинлардан бири ҳисобланади.

ларининг кучли зарар келтириши ҳосилорликнинг кескин камайишига олиб келади.

Пиёз ўстириш учун ёнг яхши ер майдонлари органик моддаларга бой, ишқорийлиги pH=6,4-7,9 бўлган тупроқлардир. Пиёз енгил, кумок ва бегона ўтлардан тоза бўлган бўз тупроқларда яхши ҳосил беради. Оғир, соз тупроқи, ботқошлаган ва шўрх ёрларда пиёздан ююри ҳосил олиб бўлмайди.

Пиёз ургулари одатда куруқлигига экилади, аммо экиш кечикан пайтларда ургу тоза ва тез-тез атмалиниб тудрагидан сувда 1-2 сутка давомида ивтилиди. Пиёз ургуни экишга тайёрлашда касалликларга қарши дорилаш яхши натижা бериши кузатилган. Умумат айтганда, пиёзнинг тезлик билан униб чиқиши, хосилорига ююри бўлиши, касалликларга камроқ чалинини максадидаги ургулар экишдан аввал сараланади ва калиброка килинади, ҳўлланади, чинкитирилди, дезинфекция қилинади, микроэлементлар билан ишлов берилади ҳамда ҳамда маҳсус дражелар кўрнишига келтириш яхши самара беради. Ургуларни экишдан 25-30 кун оддин 2,5 % Максим-0,4 млн/кг, 31,2 % Селес Топ4-0,6 млн/кг. Миқдорида дорилаб, экиш кишига, узик муддатда тайёрланниб, етаглар олиниб, сугорилади, сўнг пиёз кучати тўрт каторни лентасимон усулда (40+10+10+10)/4x7,5 см схемада) экилади.

Пиёздан ююри ҳосил олиш учун ер ҳолатига боғлиқ равишда гектарига 150-200 кг. азот, 150-160 кг. фосфор ва 75-80 кг. калий солинади. Шудгорлашда тупроқка йиллик режедаги фосфорнинг 75, калийнинг ҳамма миқдори, экиш олдидаги бороналашда фосфорнинг 25 фози кисми, азот эса иккига тенг бўлениб, яганалашдан сўнг майсаларнинг 1-2 чиңбарглиди ҳамда пиёзбошлар шаклланиши даврида эса 550-600 м³/га бўлиши тавсия етилади. Сув бериш меъёри аввалига гектарига 450-500 м³/га, пиёзбошлар шаклланиши даврида эса 550-600 м³/га бўлиши тавсия етилади.

Механик таркиби енгил кумок бўлган, оч тусли бўз тупроқлар пиёз учун яхши ҳисобланади. Шўланганда ва ботқоз тупроқлар эса яроксиз. Қатор оралари ишланадиган, далани бегона ўтлардан тозалайдиган карам, картопка, помидор ва бодринг яхши ўтмишдошdir. Пиёз илдиз мевали сабзавотлардан сўнг ўзиш тавсия этилади. Бунга сабаб пиёз экининг зараркундан ва касалликларнинг олдини олади.

2,3-4,5/га. ҳажмиди экинлар кўкариб чиқишигача тупроқка пуркалади. Бегона ўтларнинг зарари тупроқни пиёз хисили 25-30 фозига камайишига олиб келади. Бегона ўтларга қарши курашда алмашлаб экиш, механик, агротехник чора-тадбирларни сифатли ўтказиш, минерал ўйтларни ўз вақтида бериш муҳим аҳамиятга эга.

НЎШДАН ПИЁЗ ЕТИШТИРИШ

Пиёз етиширишнинг бошқа усулларига нўшдан, майда пиёзбошлардан, кўчтадан барра пиёз етишириш кабилар киради. Баъзан кузда ёки эрта баҳорда нўшишпай ишлади. Нўшишпай кузда экилганни маънада саклаш кўп чиқишига олиб келади.

Д. Нўшишпай пушталарга ёки текис далаларга бўйнигача ботириб, икки қаторни лента шаклида экилади. Бунда ленталар ораси 50-60 см. ва қатордаги пиёзлар ораси 10 см. қилиб экилади. Нўшдан бошпиёз етишириш учун ўсиш даврида ботириб ёки таъланади. Нўшдан экилган пиёзларни ургулардан ўрдуған экилганни писнатдан эртада кетади ва ююри ҳосил беради. Ҳосили одатда, июн-июн ойида ишшириш олиниб. Лекин, нўшишпайдан етиширилган пиёзлар яхши сакланмайди, шунинг учун ҳам улар кўпинча ёз-куз даврида истемол килинишни лозим.

ПИЁЗНИ КЎЧАТИДАН ЕТИШТИРИШ

Пиёз асосан, ургуидан экиб этиширилтади. Сўнг ийларда пиёз кўчатидан таъкорий экин сифатида экиб этишириш технологияси ишлаб чиқиди. Бу усулда пиёз этишириш учун уни 4-5 кг. ургу ишагида экилади. Пиёз кўчатидан мобайнида сугорилиши керак. Пиёз ўшиш даврида катор ораси 2-3 марта культивация килиниб, 6-7 марта сугорилади. Озиқлантириш ва бошқа технологик жараёнлар ургидан экиб этиширилдаган пиёзнига ўхшашdir. Ҳосили сенятар ойининг охри, октябр ойининг бошларда етилаади ва гектаридан ўртача 60-65 тонна маҳсулот беради. Бу суннинг аҳамияти жиҳати, ургу сарфи 3-4 баробарга иктисол қилинади, ўсиш даврида бегона ўтлардан тозалаш ва ягна қилишига бўладиган ҳаражатлар 80-90 фозига кискаради, бир ердан бир мавсумда олинидаган ялпи маҳсулот икки баробарга кўпаяди, сув сарф 2-2,5 бараварга камайди.

Пиёздан ююри ҳосил олиш учун ер ҳолатига боғлиқ равишда гектарига 150-200 кг. азот, 150-160 кг. фосфор ва 75-80 кг. калий солинади. Шудгорлашда тупроқка йиллик режедаги фосфорнинг 75, калийнинг ҳамма миқдори, экиш олдидаги бороналашда фосфорнинг 25 фози кисми, азот эса иккига тенг бўлениб, яганалашдан сўнг майсаларнинг 1-2 чиңбарглиди ҳамда пиёзбошлар шаклланиши даврида эса 550-600 м³/га бўлиши тавсия етилади.

Биз, жизмонсойликлар бир ёқадан беш чиқарилади, маҳалла ободдиги, эл фаронлиги йўлида бор куч ва имкониятларини ишга солагимиз. Хонадонлар холатини ўрганиш, томорқалардан унумли фойдаланиш, яшил макон ҳудудларини яратиш, кам таъминланган оилаларни кўл

